

**S Ł O W N I C Z E K
O B S E R W A C Y J N Y**

V A D E M E C U M O B S E R W A T O R A

Solidarity Fund PL

Słowniczek

AoO – Area of Observation (obszar obserwacji)

Każdy zespół obserwatorów krótkoterminowych (STO) otrzymuje listę kilkudziesięciu lokali wyborczych. Ich położenie określa właściwy im obszar obserwacji. W przypadku obserwatorów długoterminowych (LTO) obszar obserwacji może obejmować nawet kilka dystryktów (okręgów) wyborczych.

CEC/NEC – Central Election Commission/National Election Commission (Centralna Komisja Wyborcza/Państwowa Komisja Wyborcza)

Instytucja odpowiedzialna za przeprowadzenie wyborów w danym kraju. Zakres praw i obowiązków CEC/NEC jest bardzo szeroki: obok organizacji głosowania może obejmować on rejestrację kandydatów, a nawet nadzór nad finansami kampanii wyborczych.

CT – Core Team (zespół bazowy)

Szef misji i jego zastępca wraz z grupą kilku lub kilkunastu ekspertów i analityków – specjalistów od m.in. prawa wyborczego, administracji, mediów. Ważną rolę w CT spełnia też jego komponent operacyjny: specjaliści z zakresu logistyki, bezpieczeństwa i finansów (księgowość misji).

DEC – District Election Commission (odpowiednik Okręgowej Komisji Wyborczej)

Komisja odpowiedzialna za przeprowadzenie wyborów na obszarze danego dystryktu (okręgu) wyborczego. Obserwatorzy krótkoterminowi po zakończeniu liczenia głosów w Obwodowych Komisjach Wyborczych (PEC) obserwują w DEC procedurę przyjmowania dokumentów i zliczania wyników.

Słowniczek

EAM – Election Assessment Mission (Misja Oceny Wyborów)

Składa się z kilku lub kilkunastu analityków, lecz bez udziału LTO i STO. EAM trwa około 2-3 tygodni i zwykle jest wysyłany do państw o ugruntowanej demokracji. Misja tego typu skupia się na kwestiach zidentyfikowanych przez Misję Oceny Potrzeb (NAM).

ED – Election Day (dzień głosowania)

Kulminacyjny dzień pracy członków misji obserwacyjnych, zwłaszcza STO.

EET – Election Expert Team (zespół ekspertów wyborczych)

W szczególnej sytuacji, gdy nie ma możliwości lub potrzeby zastosowania standardowego formatu misji, ODIHR może skierować na wybory zespół ekspercki. Przykładowo, EET wysłano na wybory w Norwegi (2011), Rumuni (2012) i Monako (2013).

EMB – Election Management Body (organ zarządzający wyborami)

Ogólna nazwa instytucji, odpowiedzialnej w danym kraju za przeprowadzenie wyborów i posiadającej kompetencje CEC/NEC. W Polsce takim organem jest Państwowa Komisja Wyborcza.

Słowniczek

EOM – Election Observation Mission (Misja Obserwacji Wyborów)

Kompleksowa misja wyborcza, obejmująca CT, LTO i STO. EOM jest wysyłany w sumie na 6-8 tygodni w celu wnikliwej obserwacji całego procesu wyborczego. Największy EOM obserwował z ramienia ODIHR/OBWE przyspieszone wybory prezydenckie na Ukrainie w 2014 roku – łącznie było to 1025 LTO i STO.

IEOM – International EOM (Międzynarodowa Misja Obserwacji Wyborów)

Zgromadzenia parlamentarne OBWE, Rady Europy, NATO oraz Parlament Europejski delegują parlamentarzystów-członków tych ciał do pełnienia funkcji STO i wspólnie z ODIHR/OBWE powołują IEOM. Celem jest wspólna obserwacja dnia głosowania (ED) oraz przedstawienie w raporcie wstępnym jednolitej opinii.

LEOM – Limited EOM (Ograniczona Misja Obserwacji Wyborów)

Misja złożona z CT i LTO lecz bez STO. Zazwyczaj LEOM jest wysyłany gdy nie ma obaw co do przebiegu dnia głosowania (ED). Format misji – obejmujący LTO – umożliwia wszechstronną obserwację innych obszarów procesu wyborczego, w tym przebiegu kampanii wyborczej.

LTO – Long Term Observer (obserwator długoterminowy)

Obserwatorzy długoterminowi pracują w dwuosobowych zespołach i reprezentują misję w terenie – są jakby dwuosobowym lokalnym CT. Przez okres 5-8 tygodni obserwują przebieg wyborów w przydzielonym im AoO. Odpowiadają za przygotowanie od strony logistycznej i merytorycznej warunków pracy dla STO.

Słowniczek

MTO – Medium Term Observer (obserwator średnioterminowy)

Niekiedy – w ramach misji Centrum Cartera lub innych organizacji – wysyła się obserwatorów średnioterminowych. MTO mogą monitorować sporządzanie rejestru wyborców lub pełnić funkcje LTO w kluczowym okresie kampanii wyborczej.

NAM – Needs Assessment Mission (Misja Oceny Potrzeb)

Misja wysyłana na kilka miesięcy przed datą wyborów w celu ustalenia, jaki rodzaj misji obserwacyjnej (EAM, LEOM, EOM) najlepiej odpowiada lokalnym potrzebom. NAM rekomenduje format, zakres i wielkość misji – w tym liczbę LTO i STO.

ODIHR – Office for Democratic Institutions and Human Rights (Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka)

Instytucja OBWE powołana w 1990 roku z siedzibą w Warszawie. Zadaniem Biura jest pomoc państwom członkowskich OBWE w realizacji zobowiązań podjętych w zakresie praw człowieka, demokracji i wolnych wyborów.

PEC – Precinct Election Commission (Obwodowa Komisja Wyborcza)

Komisja odpowiedzialna za przebieg procedur głosowania i liczenia w danym lokalu wyborczym (PS). Podczas wyborów prezydenckich w Rosji w 2012 roku utworzono 94 416 PEC. Ilu STO musiałby wysłać ODIHR, by móc obserwować przebieg głosowania w każdej z tych komisji?

Słowniczek

PS – Polling Station (lokal wyborczy)

Główne miejsce pracy STO. Każdy zespół STO otrzymuje od „swoich” LTO listę kilkudziesięciu lokali wyborczych. Wybierając z tej listy PS, w których prowadzona będzie obserwacja, dobrze jest pamiętać o zachowaniu właściwych proporcji pomiędzy terenami miejskimi i wiejskimi. Jak pokazują badania, STO częściej wybierają PS położone w miastach.[1]

PVT – Parallel Vote Tabulation (równoległe zliczanie głosów)

Efektywny i szybki sposób weryfikacji oficjalnych wyników wyborów. Polega na zebraniu przez obserwatorów statystycznej próby rezultatów na poziomie PS tak jak je wpisano do protokołów. PVT zastosowano po raz pierwszy na szerszą skalę podczas wyborów na Filipinach w 1984 roku.

STO – Short Term Observer (obserwator krótkoterminowy)

Misja STO trwa około tygodnia i obejmuje obserwacje procedur otwarcia, głosowania, liczenia i tabulacji. STO w dwuosobowych zespołach odwiedzają około 8-12 PS, gdzie zbierają dane ilościowe oraz informacji o przebiegu procedur.

[1] Więcej na ten temat można przeczytać w: Badera M., Schmeets H., The Problem of Selection Bias in OSCE Election Observation Methodology, “Security and Human Rights”, 24 (2013), pages 1–15. Dostępny także [tutaj](#)